

Bruxelles, 18.12.2013.
COM(2013) 921 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

**ŠESTO GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI EUROPSKOG FONDA ZA
RIBARSTVO (2012.)**

{SWD(2013) 533 final}

SADRŽAJ

1.	UVOD	2
2.	UKUPNA OCJENA PROVEDBE EFR-a	2
2.1.	Financijska provedba država članica	2
2.2.	Glavna područja intervencije EFR-a.....	3
2.3.	Izmjena Uredbe EFR-a.....	4
2.4.	Nastavak posebnog izvješća Europskog revizorskog suda	5
2.5.	Revizija provedbe Uredbe o gorivu	5
2.6.	Provedba proračuna od Komisije	5
2.7.	Korištenje tehničke pomoći država članica.....	5
2.8.	Korištenje tehničke pomoći Komisije.....	5
2.8.1.	Informacijske tehnologije	6
2.8.2.	Jedinica potpore za Europsku mrežu ribolovnih područja (European Fisheries Areas Network - FARNET)	6
2.8.3.	Konferencije.....	6
2.8.4.	Komunikacijske aktivnosti.....	6
2.8.5.	Studije	6
2.8.6.	Privremeno osoblje	6
2.9.	Koordinacija EFR-a sa strukturnim fondovima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)	6
3.	OCJENA PROVEDBE EFR-a PREMA OSI.....	6
3.1.	Os 1. – Prilagodba ribarske flote Europske unije.....	6
3.1.1.	Trajna obustava (članak 23. EFR-a).....	7
3.1.2.	Privremena obustava (članak 24. EFR-a).....	8
3.1.3.	Ulaganja u ribarska plovila i selektivnost (članak 25. EFR-a).....	9
3.2.	Prioritetna os 2. – akvakultura i prerada	9
3.2.1.	Akvakultura.....	9
3.2.2.	Prerada	10
3.3.	Os 3. – Pilot-projekti (članak 41. EFR-a)	10
3.4.	Os 4. – Održivi razvoj ribolovnih područja	11
4.	FINANCIJSKO IZVRŠENJE EFR-a od strane Komisije U REGIJAMA KOJE SU OBUHVAĆENE CILJEM KONVERGENCIJE I REGIJAMA KOJE NISU OBUHVAĆENE CILJEM KONVERGENCIJE	12

IZVJEŠĆE KOMISIJE

ŠESTO GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI EUROPSKOG FONDA ZA RIBARSTVO (2012.)

1. UVOD

Ovim se izvješćem odgovara na zahtjev iz članka 68. Europskog fonda za ribarstvo¹ (EFR) da Komisija svake godine dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija izvješće o provedbi EFR-a tijekom prethodne godine. Temelji se na ispitivanju i ocjeni godišnjih izvješća država članica koje provodi Komisija i svim ostalim dostupnim informacijama.

Ovo je izvješće podijeljeno u dva glavna dijela. Prvi dio predstavlja ukupnu ocjenu provedbe EFR-a od strane država članica i Komisije tijekom 2012. Također razmatra odgovarajuće trendove na temelju podataka država članica kao odgovor na zahtjeve za podatke koje je u skladu s člankom 40. Uredbe o provedbi EFR-a² podnijela Komisija.

U drugom je dijelu iznesena detaljnija ocjena provedbe ključnih mjera za različite prioritetne osi EFR-a. U slučaju osi 1. naglasak je na trajnoj obustavi (članak 23. EFR-a), privremenoj obustavi (članak 24. EFR-a), ulaganjima u ribarska plovila i selektivnost (članak 25. EFR-a), odnosno modernizaciji plovila. Os 2. usmjerena je isključivo na akvakulturu i preradu, os 3. na pilot-projekte (članak 41. EFR-a), a os 4. na sve mjere održivog razvoja ribolovnih područja.

2. UKUPNA OCJENA PROVEDBE EFR-A

Ovo izvješće upotpunjeno je Radnim dokumentom službi Komisije u kojem se na temelju podataka iz godišnjih izvješća o provedbi država članica bilježi provedba EFR-a s detaljnim podacima o financijskom izvršenju³ u svakoj državi članici.

Podaci prikupljeni od država članica dopuštaju usporedbu uporabe sredstava EFR-a u dva razdoblja: 31. srpnja 2012. i 31. svibnja 2013⁴. Time se pružaju korisni podaci o trendovima i uzorcima provedbe EFR-a od 2007., posebno u smislu izdvajanja.

2.1. Financijska provedba država članica

Ovjerena privremena plaćanja koja su poslale države članice do kraja prosinca 2012. iznosila su do 41,4 % (1 776 515 076 EUR) ukupno dodijeljenih sredstava EFR-a; to predstavlja povećanje od 49,6 % (588 789 657 EUR) u odnosu na prosinac 2011.

Dana 31. srpnja 2012. izdvajanja iz EFR-a iznosila su 2,42 milijarde EUR (56,31 % ukupno dodijeljenih sredstava EFR-a). To od 2007. u prosjeku iznosi 440,36 milijuna EUR/godinu.

¹ Članak 68. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 od 27. srpnja 2006. o Europskom fondu za ribarstvo, SL L 223, 15.8.2006.

² Uredba Komisije (EZ) br. 498/2007 od 26. ožujka 2007. (SL L 120, 10.5.2007.).

³ Tablica I. Financijsko izvršenje u regijama koje su obuhvaćene ciljem konvergencije
Tablica II. Financijsko izvršenje u regijama koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije
Tablica III. Programirani iznosi EFR-a prema prioritetnim osima i državi članici
Tablica IV. Ovjereni izdaci EFR-a prema prioritetnoj osi i državi članici

⁴ Zbog problema s kvalitetom podataka u nekoliko država članica (Češka Republika, Danska, Finska), podaci korišteni za svibanj 2013. zapravo su podaci za svibanj 2012.

Od 31. srpnja 2012. do 31. svibnja 2013. izdvajanja su se povećala za 476 milijuna EUR (povećanje od 8 % u odnosu na godišnji prosjek) na 2,898 milijardi EUR (67,37 % ukupno dodijeljenih sredstava EFR-a). Riječ je o povećanju od 20 % tijekom desetomjesečnog razdoblja, što ukazuje na znatno ubrzanje provedbe. Ubrzanje je uglavnom posljedica trenutačnih događanja (s obzirom na to da se bliži kraj programskog razdoblja), no djelomično bi se moglo objasniti dodatkom za zemlje koje podliježu programima financijske prilagodbe (vidi odjeljak 2.3. u nastavku).

Javni nacionalni doprinos do 31. srpnja 2012. iznosio je 1,58 milijardi EUR (287,27 milijuna EUR na godinu). Ista je brojka za 31. svibnja 2013. iznosila 1,729 milijardi EUR što predstavlja povećanje od 149 milijuna EUR u deset mjeseci. U usporedbi s godišnjim prosjekom, ova brojka također pokazuje smanjenje nacionalnih izdataka što je u skladu s razdobljem fiskalne konsolidacije u mnogim državama članicama.

2.2. Glavna područja intervencije EFR-a

U tablici u nastavku prikazano je pet najvažnijih mjera (u smislu izdvajanja po mjeri) u srpnju 2012. i svibnju 2013.

31. srpnja 2012.	31. svibnja 2013.
Trajna obustava (19,61 %)	Prerada (17,41 %)
Akvakultura (12,98 %)	Trajna obustava (17,25 %)
Prerada (12,79 %)	Akvakultura (14,83 %)
Ribarske luke (10,89 %)	Ribarske luke (11,46 %)
Privremena obustava (7,67 %)	Privremena obustava (7,40 %)

U ovoj je tablici prikazana znatna preraspodjela izdvajanja iz EFR-a. U prvoj polovini 2013., važnost mjera koje se odnose na flotu poput trajne i privremene obustave smanjena je u odnosu na obradu ulaganja koje podupire EFR. Trajna obustava smanjena je za gotovo 4 %, a privremena obustava također je usporila. Akvakultura je i dalje jako važna. Isto tako treba istaknuti skromno ubrzanje izdvajanja u području osi 4. (7,2 % izdvajanja) što bi moglo ukazivati na razvoj nakon sporog početka. Važnost izdvajanja u infrastrukturne projekte (ribarske luke) ostaje nepromijenjena.

To potvrđuje i trend koncentracije za izdvajanja iz EFR-a. Do 31. srpnja 2012. pet najvažnijih mjera predstavljalo je 63,96 % ukupnih izdvajanja. Do 31. svibnja 2013. predstavljale su 68,86 %, odnosno povećanje od 6,88 %.

U tablici u nastavku prikazan je razvoj relativne važnosti ukupnih izdvajanja prema prioritetnoj osi, uz znatno ubrzanje izdvajanja osi 2. zbog povećanih izdvajanja u smislu potpore akvakulture i prerade:

Prioritetna os	31. srpnja 2012.	31. svibnja 2013.	Razvoj
Os 1.	33,05 %	30,42 %	▼
Os 2.	28,96 %	32,64 %	▲

Os 3.	27,59 %	27,38 %	▼
Os 4.	7,1 %	7,2 %	▲
Osi 5.	3,29 %	2,42 %	▼

U tablici u nastavku prikazan je odnos prema prioritetnoj osi između izdvajanja i planiranih izdataka za programsko razdoblje. Do 31. srpnja 2012. os 1. bila je najnaprednija. Do 31. svibnja 2013. os 2. postala je značajnija. Ubrzanje izdataka u slučaju mjera osi 2. (+21 postotni bod) znatno premašuje unos EFR-a u cjelini. Os 3. također pokazuje znatno povećanje. Podaci za os 4. potvrđuju pozitivan razvoj. Međutim, on je i dalje znatno ispod unosa EFR-a kao cjeline, čak i uz smanjenje nesklada.

Prioritetna os	31. srpnja 2012.	31. svibnja 2013.	Razvoj (postotni bodovi)
Os 1.	67,24 %	74,36 %	Δ
Os 2.	56,6 %	77,47 %	▲▲▲
Os 3.	57,8 %	67,31 %	▲
Os 4.	28 %	44,60 %	▲▲
Osi 5.	44,04 %	44,60 %	—

2.3. Izmjena Uredbe EFR-a

U travnju 2012. Uredba EFR-a izmijenjena je da bi se dozvolila provedba određenih financijskih odredbi za one države članice koje su suočene ili će najvjerojatnije biti suočene s poteškoćama u smislu njihove financijske stabilnosti⁵. U skladu s tom izmjenom Portugal je zatražio povećani iznos koji odgovara 10 postotnih bodova iznad sufinancirane stope primjenjive na svaku prioritetnu os (dodatak), za novoobjavljene izdatke za privremena plaćanja. Komisija je prihvatila ovaj zahtjev i izvršila jedno plaćanje dodatka EFR-a uz posljednje plaćanje 2012. za iznos od 3 886 540,26 EUR za regije obuhvaćene ciljem konvergencije i iznos od 545 056,63 EUR za regije koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije. Nakon sličnog zahtjeva za primjenu novih odredbi, Grčka je primila kumulativan dodatni iznos od 8 481 762,10 EUR, od čega 8 069 045,80 EUR odgovara regijama koju su obuhvaćene ciljem konvergencije, a 412 716,30 EUR regijama koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije. Rumunjska je isto tako zatražila primjenu povećanog iznos koji odgovara 10 postotnih bodova iznad sufinancirane stope za novoobjavljene izdatke za privremena plaćanja. Međutim, privremena plaćanja nisu izvršena tijekom 2012.

⁵ Uredba Vijeća (EU) br. 387/2012 [SL L 129, 16.5.2012.] o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 o Europskom fondu za ribarstvo

2.4. Nastavak posebnog izvješća Europskog revizorskog suda

Nastavak izvješća Europskog revizorskog suda (ECA)⁶ o mjerama obuhvaćenim člankom 25. stavkom 2. EFR-a uključivao je pismo sa smjernicama koje je Komisija poslala državama članicama u prosincu 2011. u vezi s tumačenjem članka 25. stavka 2. o razlikovanju između ulaganja koje ne povećavaju sposobnost plovila da love ribu i onih koja povećavaju. Na temelju tog pisma države članice preispitale su sve projekte i većina njih je sad oduzela neodgovarajuće izdatke. Štoviše, države članice su, prema potrebi, revidirale odgovarajuće kriterije odabira kako bi se osiguralo da sva ulaganja u ribarska plovila podliježu *ex ante* evaluaciji. Navedeno je upotpunjeno izjavom korisnika kojom se potvrđuje da projekt ne bi doprinio povećanju sposobnosti plovila da love ribu i izjavom posredničkog tijela (koje ponekad uključuje nezavisnog stručnjaka) čija je odgovornost osigurati da planirano ulaganje nije povećalo sposobnost plovila da love ribu.

2.5. Revizija provedbe Uredbe o gorivu

Revizijom provedbe Uredbe o gorivu (Uredba Vijeća (EZ) br. 744/2008) pretpostavljeno je postojanje nedostataka u nacionalnim sustavima upravljanja i kontrole. Komisija je osigurala propisnu analizu tih nedostataka od strane odgovornih nacionalnih tijela. Prema potrebi, ojačana su sredstva stavljena na raspolaganje na nacionalnoj razini da bi se provjerila prihvatljivost mjera, posebno u odnosu na ispravnu provjeru broja dana na moru u okviru trajnih obustava ili sredstva za provjeru jesu li plovila neaktivna tijekom razdoblja privremene obustave. Osim toga, Komisija je pomno ispitala metodu korištenu za provjeru usklađenosti s posebnim zahtjevima uredbe poput onih iz članka 12. stavka 3. Uredbe 744/2008 i povezanih sa zahtjevom da troškovi energije moraju predstavljati najmanje 30 % troškova proizvodnje, a isto je prema potrebi preispitala država članica.

2.6. Provedba proračuna od Komisije

U smislu godišnjih izdvajanja, 2012. izdvojeno je 15,5 % (667 529 520 EUR) ukupnih sredstava za razdoblje od 2007. do 2013. (4 292 990 279 EUR), od čega 507 543 231 EUR za regije koje su obuhvaćene ciljem konvergencije i 159 986 289 EUR za regije koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije. U smislu plaćanja tijekom 2012., plaćeno je 11,1 % (474 988 271,6 EUR) ukupnih sredstava, od čega 74,6 % za regije koje su obuhvaćene ciljevima konvergencije (354 196 149,01 EUR) i 25,4 % za regije koje nisu obuhvaćene ciljevima konvergencije (120 792 122,59 EUR). Ta su plaćanja izvršena u obliku privremenih plaćanja. Dodatni podaci navedeni su u Prilogu 1. i popratnom Radnom dokumentu službi.

2.7. Korištenje tehničke pomoći država članica

21 država članica je 2012. izdvojila iznose u okviru proračuna za tehničku pomoć (os 5.). Države članice s većim izdvojenim iznosima su bile: Nizozemska (58,3 % sredstava EFR-a dodijeljenih osi 5.), Slovenija (51,6 %), Ujedinjena Kraljevina (51,2 %), Portugal (38 %), Poljska (15,75 %) i Španjolska (10,9 %). Financirane aktivnosti uključivale su jačanje administrativnih mogućnosti, razvoja informacijskih tehnologija, promidžbe i podataka, kao i potporu upravljanja i provedbe operativnih programa.

2.8. Korištenje tehničke pomoći Komisije

Komisija je 2012. iskoristila 2 892 347,69 EUR iz proračuna tehničke pomoći na sljedeće:

---

⁶ Posebno izvješće br. 12/2011 „Jesu li mjere EU-a doprinijele prilagodbi mogućnosti ribarskih flota dostupnim ribolovnim mogućnostima?” (*Have EU Measures Contributed To Adapting the Capacity of the Fishing Fleets to Available Fishing Opportunities*)

2.8.1. Informacijske tehnologije

Komisija je izdvojila 463 330,89 EUR za računalnu opremu i usluge povezane s održavanjem i razvojem informacijskih sustava Komisije potrebnih za provedbu EFR-a.

2.8.2. Jedinica potpore za Europsku mrežu ribolovnih područja (European Fisheries Areas Network - FARNET)

Za Jedinicu potpore FARNET-a izdvojeno je 1 890 841,80 EUR. 2012. FARNET je i dalje imao važnu ulogu u olakšanju provedbe osi 4. EFR-a pomoću metodološke i tematske potpore upravljačkih tijela i lokalnih akcijskih skupina u ribarstvu. Organizirana su dva transnacionalna seminara: jedan u lipnju, o zelenom rastu u ribolovnim područjima u Olhãou (Portugal), a drugi u studenom, u Quiberonu (Francuska), o pripremi lokalnih akcijskih skupina u ribarstvu za sljedeću inicijativu osi 4. (lokalni razvoj pod vodstvom zajednice u okviru Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo). Publikacije su uključivale dva tehnička dosjea i dva časopisa o istim temama. FARNET je doprinio vidljivosti osi 4. putem svojeg web-mjesta, uključujući račun na društvenoj mreži, prikupljanje primjera dobre prakse i redovnih biltena.

2.8.3. Konferencije

Komisija je u studenom 2012. organizirala konferenciju o akvakulturi (49 505,67 EUR) u La Coruñi (Španjolska).

2.8.4. Komunikacijske aktivnosti

Komisija je izdvojila 38 870,45 EUR kako bi proizvela video-isječak o projektima osi 4. EFR-a, dostupan na web-mjestu EUROPA.

2.8.5. Studije

Komisija je 2012. izdvojila 449 799,00 EUR za ugovaranje studije o „Retrospektivnoj evaluaciji uništenja i privremene obustave mjera u EFR-u.”

2.8.6. Privremeno osoblje

Komisija je za plaće privremenog osoblja uključenog u provedbu EFR-a izdvojila 850 000 EUR, posebno kako bi osigurala primjereno pokriće službenih jezika Europske unije.

2.9. Koordinacija EFR-a sa strukturnim fondovima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)

Operativni programi pokazuju da su sve države članice svjesne potrebe za osiguranjem dosljednosti i koordinacije u vezi s provedbom EFR-a sa strukturnim fondovima, kao i s EPFRR-om. Operativni programi pružaju podatke o postavljenim sustavima (ili sustavima koji se postavljaju) u državama članicama kako bi se izbjeglo preklapanje, kako je utvrđeno člankom 6. Uredbe o EFR-u. Godišnja izvješća o provedbi država članica ne odnose se na osnovne probleme koordinacije.

3. OCJENA PROVEDBE EFR-A PREMA OSI

3.1. Os 1. – Prilagodba ribarske flote Europske unije

Najnoviji podaci država članica Europske unije objavljeni u Godišnjem gospodarskom izvješću o flotama Europske unije za 2013. pokazuju da je flota Europske unije 2011. iskrcala 4,7 milijuna tona plodova mora, vrijednosti 6,3 milijarde EUR. Ribarska flota Europske unije 2011. iskrcala je manje u smislu količine nego 2010., no ostvarila je veću vrijednost. Ribarska flota Europske unije nastavila je svoju konsolidaciju i spor gospodarski oporavak započet

proteklih nekoliko godina. Usprkos tome, procijenjeno je da je oko 45 % segmenata flote zabilježilo gubitke ostavljajući mogućnost za dodatnu prilagodbu⁷.

Dok se broj dana na moru koje je rasporedila flota Europske unije povećao za skoro 8 % između 2008. i 2011., ukupna potrošnja goriva tijekom istog razdoblja smanjena je za 7,7 % što ukazuje na to da flota Europske unije postaje sve učinkovitija u smislu goriva, tražeći načine smanjenja potrošnje goriva da bi se ublažio utjecaj rastućih cijena goriva kao prilagodba ribolovnom ponašanju i promjeni ribolovnog alata.

2011. ukupni broj ribara zaposlenih u floti Europske unije smanjio se za 6 % u odnosu na 2010., a za razliku od toga, prosječna se plaća povećala za 8 %. Visoke razine poslova s nepunim radnim vremenom ovise o državi članici i segmentu flota, uz posebnu raširenost na male obalne flote.

Nepotvrđeni dokazi u gospodarskom izvješću ukazuju na to da je nekoliko mjera financiranih u okviru EFR-a, poput pilot-projekata, programa ovjeravanja i prelaska na ribolovni alat koji treba manje goriva, doprinijelo razvoju gospodarske učinkovitosti nekoliko flota.

Male obalne flote: Općenito govoreći, male obalne flote učinkovitije su od flota koje se sastoje od većih plovila. Male obalne flote imale su preko 40 % ukupnog broja zaposlenih, i čak i ako predstavljaju samo 6 % ukupne bruto tonaže i iskrcaja prema težini, činile su 15 % iskrcaje vrijednosti i 20 % neto dobiti i bruto dodatne vrijednosti. U usporedbi s ostalim flotama, ostvarile su najveću bruto dodatnu vrijednost kao i bruto i neto dobit kao postotak dohotka.

Ovaj su pozitivan tren potvrdili nalazi nedavne društveno-gospodarske studije u okviru koje je provedena analiza obalnih područja u Galiciji, Škotskoj, Bretanji i Siciliji⁸. Rezultat ukazuje na to da su, općenito govoreći, manje obalne flote unosne. S obzirom na to da su poslovi često s nepunim radnim vremenom (što znači da ribolov nije jedini izvor prihoda za obitelj), male obalne flote često su prilično otporne u smislu gospodarskih poteškoća. U smislu veličine, te su flote stabilne, iako se neke povećavaju. To se povećanje može objasniti statističkim prilagodbama u pojedinim slučajevima, no i zamjenom većih plovila manjima, potrošnjom manje goriva i lova manjeg broja (ili nimalo) reguliranih stokova. Povratak ribarstvu lokalnih ljudi koji su se prestali baviti ribolovom zbog poslova u drugim sektorima (npr. graditeljstvo, ugostiteljstvo) prije gospodarske krize isto tako doprinosi ovom trendu.

3.1.1. Trajna obustava (članak 23. EFR-a)

EFR uključuje mjere prilagodbe ribarske flote Europske unije, uključujući javnu potporu trajne ili privremene obustave ribolovnih aktivnosti. Od 31. srpnja 2012., u tijeku je ukupno 3 692 operacija trajne obustave. Izdvojeno je otprilike 475 milijuna EUR novca EFR-a (128 657 EUR po operaciji). Nacionalni javni doprinos iznosio je dodatnih 364,44 milijuna EUR (98 711 EUR po operaciji). Ukupni javni trošak po operaciji iznosio je 227 368 EUR. Međutim, do 31. svibnja 2013. broj operacija trajne obustave povećao se za 9,1 % na 4 026. Radi se o 3 977 operacija uništenja (98,78 %) i 49 operacija prenamjene izvan ribolova (1,22 %). Trajna obustava za stvaranje umjetnih grebena nije dosad korištena.

U smislu izdvajanja, 486 milijuna EUR novca EFR-a izdvojeno je za uništenja (122 233 EUR po operaciji). Nacionalni javni doprinos iznosio je dodatnih 329,9 milijuna EUR (82 957 EUR

⁷ Podaci su potkrijepljeni pismom o „Profitabilnosti ribarske flote Europske unije” Zajedničkog istraživačkog centra za Europski parlament - IB/B/PECH/IC/2013-087 – srpanj 2013.

⁸ Društveno-gospodarske dimenzije ribarstva Europske unije. Izvješće koje je naručila Europska komisija, MRAG, kolovoz 2013.

po operaciji). Ukupan javni trošak iznosio je 205 190 EUR. Njihova usporedba pokazuje da se prosječni javni trošak uništenja smanjuje.

Retrospektivna evaluacija mjera trajne obustave ribolova

Nedavna studija⁹ o mjerama trajne i privremene obustave ribolova u EFR-u, i financijski instrument za smjernice u ribarstvu, analizirali su mjere koje se odnose na flote na uzorku od devet država članica¹⁰. Preliminarni rezultati pokazuju da dva upravljačka tijela smatraju da je uništenje neuspješno i neučinkovito pri usklađivanju mogućnosti i resursa, posebno u usporedbi s prenosivim ribolovnim koncesijama¹¹. Pet dodatnih upravljačkih tijela¹² smatra da je uništenje uspješan, no uglavnom neučinkovit način brzog smanjenja ribolovnih mogućnosti, mjereno u smislu bruto tonaže i kilovata. Međutim, ista tijela koja su anketirana i s kojima su se vodili razgovori za potrebe studije smatraju da nema jasne povezanosti između smanjenja mogućnosti i stanja ribolovnih resursa.

Studija isto tako uvelike potvrđuje da se uništenje koristilo kao način poboljšanja gospodarske učinkovitosti i, u mnogim slučajevima, radi modernizacije floti¹³. Isto tako pokazuje da većina tijela s kojima su se vodili razgovori/koja su anketirana smatra da bi u budućnosti moglo biti manje potrebe za uništenjem jer je restrukturiranje floti uglavnom dovršeno.

Razgovori su se vodili i s pojedinačnim korisnicima. Mnogi su od njih naznačili da bi nastavili s ribolovom da nije bilo javnog uništenja. Međutim, njihova motivacija za uništenje nije imala ništa sa statusom stokova; uglavnom se odnosila na manjak profitabilnosti njihovi poduzeća i/ili čimbenike poput ostvarene dobi za odlazak u mirovinu, itd.

Studija također otkriva da je znatan broj (22 %) onih koji su primali javnu potporu za uništenje svojih ribarskih plovila zapravo ponovno uložio premije za uništenje u ribarski sektor bilo putem modernizacije svog drugog plovila ili kupnjom drugog plovila (postoje primjeri u sedam od devet nacionalnih studija) ili u drugo područje ribarske industrije. To postavlja pitanja o učinkovitosti i uspješnosti trenutnih programa uništenja u odnosu na izjednačavanje flota i resursa.

Naposljetku, studija pokazuje da, barem u uzorku analiziranih država članica, male obalne flote općenito nisu bile predmet programa uništenja.

3.1.2. Privremena obustava (članak 24. EFR-a)

Što se tiče privremena obustave, do 31. srpnja 2012. EFR je podržavao 47 885 operacija (57 % ukupnog broja operacija). No javna potpora po operaciji bila je mala, 6 369 EUR (3 881,5 EUR od EFR-a i 2 487,5 EUR od nacionalnih javnih fondova). Do 31. svibnja 2013. broj operacija iznosio je 54 826 (54,31 % ukupnog broja operacija -100 935). Javna potpora po operaciji ostala je uglavnom nepromijenjena, 6 397 EUR (3 914 EUR od EFR-a i 2 484 EUR od nacionalnih javnih fondova).

⁹ Retrospektivna evaluacija uništenja i privremene obustave mjera u EFR-u, izvješće MRAG-a koje je naručila Europska komisija, konačno izvješće, predstoji u studenom 2013.

¹⁰ Danska, Estonija, Španjolska, Francuska, Italija, Poljska, Portugal, Švedska i Ujedinjena Kraljevina

¹¹ Danska i Ujedinjena Kraljevina

¹² Estonija, Francuska, Poljska, Portugal i Švedska

¹³ U proteklih pet godina, prosječna starost floti povećala se za tek nešto manje od dvije godine, što pokazuje da uništenje (sa ili bez javne potpore) usporava starenje floti.

Retrospektivna evaluacija mjera privremene obustave ribolova

Prethodno navedenom retrospektivnom evaluacijom utvrđeno je da su utjecaji privremene obustave bili uglavnom gospodarski (uključujući neke dokaze o kratkoročnom zadržavanju poslova), a ne povezani s okolišem, u prirodi. Zaključak je studije da iako su programi privremene obustave bili provedeni zbog obaveznih prekida ribolovne aktivnosti, javno financiranje bilo je korisnije u smislu donošenja mjera koje su politički prihvatljive, a ne stvarnog smanjivanja količine ribolova.

3.1.3. Ulaganja u ribarska plovila i selektivnost (članak 25. EFR-a)

Usprkos nesigurnostima u vezi s nastavkom izvješća Europskog revizorskog suda iz prosinca 2011. (vidi prethodni odjeljak 2.4.) o provedbi članka 25. EFR-a, izdvajanja EFR-a za ulaganja u ribarska plovila i selektivnost (koje se često naziva modernizacijom) iznosila su 8,7 % ukupnog iznosa do srpnja 2012. i skoro 11 % do svibnja 2013. (11 341 operacija); povećanje od skoro 25 % tijekom desetomjesečnog razdoblja.

Od posebnog su interesa za njihov doprinos promidžbi ribolovne selektivnosti i ublažavanja klimatskih promjena:

- **zamjene motora** – do 31. svibnja 2013. EFR je podupirao 1 065 operacija zamjene motora koje predstavljaju 1,28 % od ukupno 83 000 ribarskih plovila Europske unije;
- **zamjene ribolovnog alata** – do 31. svibnja 2013. EFR je podupirao 316 operacija (0,5 % svih operacija koje podupire EFR).

Učinak poluge ovih dviju mjera prilično je visok (na temelju 1 EUR financiranja EFR-a ostvaruje se oko 4 EUR nacionalnog financiranja, uglavnom privatnog). S obzirom na to da je prosječan ukupan trošak po operaciji prilično skroman (24 000 EUR za motor i 11 000 EUR za alat), relativno je jednostavno postići visoke učinke poluge.

3.2. Prioritetna os 2. – akvakultura i prerada

3.2.1. Akvakultura

Proizvodnja u akvakulturi u 28 država članica Europske unije (uključujući Hrvatsku) iznosila je 1,3 milijuna tona 2011. (0,3 % smanjenje u odnosu na 2010.) u vrijednosti od 3,5 milijarde EUR¹⁴. Iako nedavni podaci pokazuju da se gospodarska učinkovitost poduzeća u sektoru akvakulture poboljšala, većina poslova u sektoru je s nepunim radnim vremenom i obuhvaća ukupno 80 000 osoba koje rade u 14 000 poduzeća od kojih su 90 % mikro-poduzeća. Poslovi s nepunim radnim vremenom posebno su važni u podsektorima koji se odnose na školjke i slatku vodu.

U tablicama u odjeljku 2. prikazano je da izdaci povezani s mjerama koje se odnose na akvakulturu ostaju među najvećima u smislu izdvajanja iz EFR-a. Od 31. svibnja 2013. za akvakulturu je izdvojeno 429,9 milijuna EUR iz EFR-a. Doprinos Europske unije potaknuo je priljev 183,4 milijuna EUR nacionalnog javnog doprinosa i dodatnih 537,8 milijuna EUR privatnog financiranja. Drugim riječima, 1 EUR financiranja EFR-a imao je učinak poluge od 1,68 EUR dodatnog nacionalnog financiranja; 0,43 EUR javnog i 1,25 EUR privatnog.

Iako nedavni trendovi pokazuju povećanje potpore EFR-a za ulaganja u akvakulturu, proizvodnja je stagnirala tijekom proteklog desetljeća. Danas 10 % potrošnje plodova mora u Europskoj uniji dolazi iz akvakulture, 25 % iz ribarstva i 65 % iz uvoza iz trećih zemalja

¹⁴ Podaci iz nacrtu Gospodarskog izvješća o akvakulturi 2013. Znanstvenog, tehničkog i gospodarskog odbora za ribarstvo, uključujući podatke o rastilištima i mrijestilištima

(uključujući ribarstvo i akvakulturu). S obzirom na to da se nesklad između potrošnje i proizvodnje iz sektora ulova stalno povećava proteklih godina, akvakultura može pomoći popuniti ovu prazninu. Komisija procjenjuje da bi povećanje od 1 % potrošnje iz akvakulture Europske unije moglo pomoći pri otvaranju između tri i četiri tisuće radnih mjesta s punim radnim vremenom.

Zbog tih je razloga Komisija predložila, kroz reformu Zajedničke ribarstvene politike, promicanje akvakulture pomoću otvorene metode koordinacije. Potonje ne stvara nove obveze i ne mijenja postojeći pravni okvir. Temelji se na donošenju strateških smjernica od strane Komisije da bi se državama članicama pomoglo u pripremi njihovih višegodišnjih nacionalnih strateških planova uzimajući u obzir njihove početne položaje, izazove i potencijal.

Smjernicama¹⁵ koje je Komisija donijela nakon savjetovanja s dionicima tijekom 2012. utvrđena su četiri glavna izazova u odnosu na održivi razvoj u sektoru: 1.) utvrđivanje glavnih uskih grla u odnosu na razvoj, 2.) poboljšanje integriranog prostornog planiranja, 3.) povećanje konkurentnosti sektora, uključujući uspješnije korištenje financiranja Europske unije, 4.) bolje iskorištavanje konkurentskih prednosti.

3.2.2. Prerada

Sektor prerade ribe u Europskoj uniji uključuje više od 3 500 poduzeća čija je glavna djelatnost prerada ribe, a promet oko 23 milijarde EUR.

U tablicama u odjeljku 2. prikazano je da je potpora EFR-a za prerađivačku industriju među najvećima u smislu izdvajanja iz EFR-a. Od 31. svibnja 2013. za preradu je izdvojeno 504,6 milijuna EUR iz potpore EFR-a. Doprinos EFR-a potaknuo je priljev 264,88 milijuna EUR nacionalnog javnog doprinosa i dodatne 1,003 milijarde EUR privatnog financiranja. Drugim riječima, 1 EUR potpore EFR-a imao je učinak poluge od 2,51 EUR dodatnog nacionalnog financiranja; 0,52 EUR javnog i 2 EUR privatnog.

Ukupno 4 903 operacija primilo je potporu EFR-a uz prosječnu javnu potporu po operaciji od otprilike 361 686 EUR. Otprilike 1 892 od tih operacija odnosi se na proširenje ili modernizaciju postojećih objekata (68 619 EUR potpore EFR-a po operaciji), 1 289 za izgradnju novih objekata (173 429 EUR), 739 za modernizaciju objekata za trgovinu (36 578 EUR) i 173 za izgradnju novih objekata za trgovinu (104 452 EUR).

3.3. Os 3. – Pilot-projekti (članak 41. EFR-a)

U razdoblju od 2007. do 2012., EFR je podupirao 453 operacije koje su poticale inovacije. Skroman broj podržanih operacija (0,53 % ukupnih operacija EFR-a) može se objasniti relativno visokim javnim troškovima po operaciji, među najvišima u EFR-u (273 819 EUR od čega je 141 042 EUR EFR-a i 132 774 EUR javnih nacionalnih). Ukupan trošak po operaciji iznosi 334 327 EUR¹⁶, od čega 60 486 EUR čini privatno financiranje.

Noviji podaci ne pokazuju znatnu promjenu. Broj operacije povećao se za 13 % na 504 (0,49 % ukupnog broja). Učinak poluge također je relativno nizak. 1 EUR izdvojenog novca EFR-a podigao je 1,37 EUR nacionalnog financiranja, od čega je tek 0,43 % privatno financiranje (0,94 EUR javno nacionalno financiranje). Učinak poluge je prilično slab, posebno privatni dio, u usporedbi s učinkom u akvakulturi i preradi. Brojke pokazuju da su inovacije skupe i predstavljaju rizik za privatne subjekte, što ne dovodi do kratkoročnih dobitaka. Stoga je potreba za javnim financiranjem u ovom području puno veća.

¹⁵ Strateške smjernice za održivi razvoj akvakulture Europske unije COM(2013)229

¹⁶ Trošak po operaciji znatno premašuje trošak operacije trajne obustave, otprilike je jednak trošku operacije prerade te je ispod troška ribarskih luka (475 500 EUR) i prenamjena (490 000 EUR), dviju najskupljih stavki.

3.4. Os 4. – Održivi razvoj ribolovnih područja

Provedba osi 4. znatno je napredovala 2012. Do kraja prosinca svaka od ukupno 21 države članice koja se odlučila za provedbu osi 4. odabrala je svoju lokalnu akcijsku skupinu u ribarstvu. Broj odabranih skupina se, stoga, povećao na 303 (povećanje za 83 u usporedbi s krajem 2011.). Razvoj i odabir projekata također je znatno napredovao s 2 756 projekata odabranih do kraja 2012. u usporedbi s 1 625 projekata na kraju 2011.

Napredak u izdvajanjima također je bio znatan, s povećanjem broja operacija s 2 732 31. srpnja 2012. na 4 704 do 31. svibnja 2013.; 72-postotno povećanje u 10 mjeseci¹⁷.

Jedinica potpore FARNET-a provela je niz detaljnih studija koje su pokazale da lokalne akcijske skupine u ribarstvu (FLAG) imaju važnu ulogu u objedinjenju ribarskih zajednica i povećanju njihova utjecaja dajući im mogućnost donošenja odluka. Mnogi projekti doprinijeli su povećanju dohotka i očuvanju poslova jačanjem položaja ribara u lancu opskrbe, kako bi se više dodane vrijednosti moglo zadržati na lokalnoj razini i u lokalnom gospodarstvu, omogućujući integraciju između sudionika i sektora. Os 4. također je pomogla stvaranje radnih mjesta za lokalne stanovnike u ribolovnim područjima promicanjem poduzetništva i inovacija i iskorištavanjem potencijala plavog rasta i obalnog razvoja. Lokalne akcijske skupine u ribarstvu također imaju važnu ulogu u pokretanju lokalnih resursa i pomaganju pristupa ostalim izvorima financiranja.

Komisija će 2013. pokrenuti studiju s ciljem ispitivanja prvih stvarnih rezultata osi 4. i njezine uspješnosti rješavanja izazova s kojima su suočene ribarske zajednice.

Države članice 2013. pred sobom imaju izazov pripremanja svega što je potrebno da bi se osigurao nastavak lokalnih partnerstava iz razdoblja između 2007. i 2013. i razdoblja programiranja između 2014. i 2020.

---

¹⁷ Navedeno povećanje broja je najbrže od svih osi EFR-a, međutim, napredak je znatno skromniji u smislu ovjerenih iznosa.

4. **FINANCIJSKO IZVRŠENJE EFR-A OD STRANE KOMISIJE U REGIJAMA KOJE SU OBUHVAĆENE CILJEM KONVERGENCIJE I REGIJAMA**

Država		Odlučeno¹⁸ a	Izdvojeno b
Belgija	Razdoblje 2007. – 2013.	26 261 648,00	21 694 000,00
	Financijska godina 2012.	4 412 449,00	4 488 000,00
Republika Bugarska	Razdoblje 2007. – 2013.	75 876 747,00	61 055 000,00
	Financijska godina 2012.	13 084 212,00	13 950 000,00
Češka Republika	Razdoblje 2007. – 2013.	27 106 675,00	22 710 000,00
	Financijska godina 2012.	4 043 811,00	4 210 000,00
Danska	Razdoblje 2007. – 2013.	133 675 169,00	113 425 000,00
	Financijska godina 2012.	19 463 114,00	19 850 000,00
Njemačka	Razdoblje 2007. – 2013.	149 121 176,00	123 790 000,00
	Financijska godina 2012.	22 443 794,00	22 610 000,00
Estonija	Razdoblje 2007. – 2013.	84 568 039,00	69 070 000,00
	Financijska godina 2012.	12 995 534,00	14 200 000,00
Irska	Razdoblje 2007. – 2013.	42 266 603,00	34 910 000,00
	Financijska godina 2012.	7 101 580,00	7 220 000,00

¹⁸ Iznosi za razdoblje od 2007. do 2013. uključuju opoziv izdvojenih sredstava

Grčka	Razdoblje 2007. – 2013.	207 832 237,00	178 811
	Financijska godina 2012.	29 514 336,00	29 278
Španjolska	Razdoblje 2007. – 2013.	1 131 890 912,00	967 521
	Financijska godina 2012.	162 654 289,00	163 520
Francuska	Razdoblje 2007. – 2013.	215 686 616,00	182 921
	Financijska godina 2012.	31 457 343,00	32 086
Italija	Razdoblje 2007. – 2013.	424 342 854,00	360 602
	Financijska godina 2012.	61 620 807,00	62 672
Cipar	Razdoblje 2007. – 2013.	19 724 418,00	16 736
	Financijska godina 2012.	2 871 876,00	2 923
Latvija	Razdoblje 2007. – 2013.	125 015 563,00	102 564
	Financijska godina 2012.	19 243 706,00	20 816
Litva	Razdoblje 2007. – 2013.	54 713 408,00	45 381
	Financijska godina 2012.	8 161 553,00	8 671
Luksemburg	Razdoblje 2007. – 2013.	0,00	
	Financijska godina 2012.	0,00	
Mađarska	Razdoblje 2007. – 2013.	34 769 572,00	28 229
	Financijska godina 2012.	5 952 501,00	6 241
Malta	Razdoblje 2007. – 2013.	8 372 329,00	6 721
	Financijska godina 2012.	1 271 388,00	1 426

Nizozemska	Razdoblje 2007. – 2013.	48 578 417,00	41 213
	Financijska godina 2012.	7 073 021,00	7 214
Austrija	Razdoblje 2007. – 2013.	5 259 318,00	4 469
	Financijska godina 2012.	763 814,00	770
Poljska	Razdoblje 2007. – 2013.	734 092 574,00	607 762
	Financijska godina 2012.	121 944 858,00	124 084
Portugal	Razdoblje 2007. – 2013.	246 485 249,00	206 020
	Financijska godina 2012.	35 759 773,00	36 332
Rumunjska	Razdoblje 2007. – 2013.	230 645 644,00	162 928
	Financijska godina 2012.	39 257 052,00	42 262
Slovenija	Razdoblje 2007. – 2013.	21 640 283,00	18 568
	Financijska godina 2012.	3 515 536,00	3 298
Slovačka	Razdoblje 2007. – 2013.	13 123 309,00	10 467
	Financijska godina 2012.	1 782 386,00	1 977
Finska	Razdoblje 2007. – 2013.	39 448 827,00	33 473
	Financijska godina 2012.	5 743 752,00	5 858
Švedska	Razdoblje 2007. – 2013.	54 664 803,00	46 384
	Financijska godina 2012.	7 959 199,00	8 118
Ujedinjena Kraljevina	Razdoblje 2007. – 2013.	137 827 889,00	114 117
	Financijska godina 2012.	23 112 801,00	23 409

Ukupno	Razdoblje 2007. – 2013.	4 292 990 279,00	3 581 595
	Financijska godina 2012.	653 204 485,00	667 525